Lieta Nr.A20678210

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Jelgavā 2010.gada 4.novembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S.Ozola,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *S.L.* pieteikumu par administratīvā akta – Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izdarīšanas biroja Administratīvās nodaļas priekšnieka 2009.gada 9.jūnija lēmuma administratīvā pārkāpuma lietā Nr.050/PA – izdošanas procesā pieļautu procesuālo pārkāpumu un atlīdzinājuma mantisko zaudējumu 181,50 latu apmērā un morālā kaitējuma 100 latu apmērā piešķiršanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2009.gada 18.septembrī *S.L.* (turpmāk – pieteicējs) vērsās ar iesniegumu Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldē, lūdzot atlīdzināt materiālos zaudējumus 157,30 latu apmērā, kas radušies, izmantojot juridisko palīdzību savu interešu aizstāvībai, un morālo kaitējumu 100 latu apmērā, kas radies sakarā ar policijas darbinieku rīcību pieteicēja aizturēšanas laikā.

[2] Ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes (turpmāk – policija vai atbildētājs) priekšnieka 2009.gada 27.oktobra lēmumu Nr.20/10-L-8186 (turpmāk – Lēmums) atteikts apmierināt pieteicēja prasību par materiālo zaudējumu 157,30 latu apmērā un morālā kaitējuma 100 latu apmērā atlīdzināšanu.

Lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Pieteicēja aizturēšana bija pamatota ar to, ka viņš 2009.gada 8.maijā bija novietojis savu automašīnu pie veikala „Beta" invalīdu stāvvietā.

[2.2] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2009.gada 11.augsuta lēmumu izbeigta administratīvā pārkāpuma lieta par pieteicēja izdarīto administratīvo pārkāpumu, kas paredzēts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 175.pantā par ļaunprātīgu nepakļaušanos policijas darbinieka likumīgajām prasībām.

Pieteicējs sākotnēji protokolā piekritis un atzinis sevi par vainīgu, bet pēc tam tiesas sēdē savu vainu neatzina un sniedzis citus paskaidrojumus.

[2.3] Pieteicējam ir tiesības aizstāvēt savas intereses un izmantot advokāta sniegto juridisko palīdzību, bet iesniegtie maksājuma apliecinošie dokumenti bez bankas zīmoga nav uzskatāmi par tādiem, kas apliecina maksājumu veikšanu.

[2.4] pastāvot šādiem apstākļiem, pieteicēja prasība netiek apmierināta.

[3] 2009.gada 18.decembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums par Lēmuma atcelšanu, materiālo zaudējumu 181,50 latu apmērā un morālā kaitējuma 100 latu apmērā atlīdzināšanu.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2010.gada 29.jūnija lēmumu ierosināta administratīvā lieta pēc pieteicēja pieteikuma.

Pieteikums pamatot s ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Pieteicējs, paskaidrojot 2009.gada 8.maijā notikušo, norāda, ka šajā dienā, veicot darba pienākumus, bija novietojis savu automašīnu pie veikala „Beta" Ieriķu ielā 41, Rīgā. Kad devies pie savas automašīnas pie viņa pienācis policijas inspektors *R.Z.* un norādījis, ka

savu automašīnu pieteicējs ir novietojis invalīdiem paredzētajā stāvvietā. Pieteicējs, pārliecinoties par ceļa zīmes vai atbilstoša zīmējuma esamību, konstatējis, ka zīmējums ir bijis nodilis un nebija pamanāms un par to izteicis iebildumus policijas inspektoram. Policijas inspektors, neņemot vērā pieteicēja iebildumus, lūdzis sekot viņam, par ko pieteicējs bijis neizpratnē, jo zinājis, ka administratīvā pārkāpuma protokols tiek sastādīts uz vietas. Turklāt pieteicējs visus nepieciešamos dokumentus bija nodevis policijas inspektora rīcībā, kas ļāva viņam pārliecināties par pieteicēja identitāti un transportlīdzekļa piederību.

Pieteicējs norāda, ka Burtnieku ielas 37 namā kādā no telpām inspektors *R.Z.* sācis aizpildīt protokolu un tajā laikā aizsākās diskusija par izdarītā pārkāpuma būtību, pēc kā pieteicējs ierosinājis aiziet uz vietas un vēlreiz pārliecināties par ceļa zīmes redzamību. Pieteicējs piecēlies kājās, bet tajā brīdī policijas inspektors satvēris viņu aiz rokas, aizlauzis rokas uz muguras un uzlika roku dzelžus – paskaidrojot pieteicējam, ka viņš ļaunprātīgi nepakļāvies viņa likumīgajām prasībām dienesta telpās. Pieteicējs tika aizvests uz policijas iecirkni Ausmas ielā 10A, Rīgā, kur tika ievietots īslaicīgās aizturēšanas izolatorā un sastādīts protokols.

Pieteicējs, būdams neizpratnē un, lai pārtrauktu „teātri", parakstījis protokolu, atzīstot savu vainu.

[3.2] Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu pret pieteicēju par LAPK 175.panta pārkāpumu, tika pieņemts lēmums, ar kuru izbeigta administratīvā pārkāpuma lietas lietvedība, nekonstatējot šajā pantā paredzēto pārkāpumu, t.i., policijas darbinieka „*likumīgo rīkojumu vai prasību*"

[3.3] Pieteicējs uzskata, ka pie šādiem apstākļiem, kad viņš nav atzīts par vainīgu administratīvā pārkāpuma (domāts LAPK 175.pantā) izdarīšanā, viņam ir nodarīts mantisks zaudējums un morālais kaitējums.

[3.4] Pieteicējs norāda, ka Lēmumā ietvertā atsauce uz to, ka viņš ir atzinis savu vainu un parakstījis protokolu, nevar būt pamats, lai pieteicējs nevarētu tiesā izklāstīt lietas apstākļus un īstenot savas procesuālās tiesības.

Pieteicējs uzskata, ka ir jāvērtē aizturēšanas pamatojums par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanu; protokola sastādīšanu uz vietas, esot visiem tam nepieciešamajiem priekšnoteikumiem.

[3.5] Pieteicējs pieteikumā, pamatojot materiālo zaudējumu un morālā kaitējuma apmērus, norāda, ka atlīdzība par juridiskajiem pakalpojumiem ir 181,50 lati, ko apliecina maksājumu uzdevumi, bet morālais kaitējums 100 lati.

Pieteicējs morālā kaitējuma rašanos pamato ar to, ka pret viņu Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Teikas iecirknī tika pielietots fizisks spēks un roku dzelži. Aizturēšana notikusi pieteicēja darba laikā, un laika posmā no plkst.11.20 līdz 13.50 pieteicējs nevarēja pildīt savus darba pienākumus, kas saistīti ar pārtikas produktu piegādi tirdzniecības vietām. Aizturēšanas dienā pasūtījumi tika nogādāti ar nokavēšanos, par ko pieteicējam nācās taisnoties, un radīja viņam lielu stresu un pārdzīvojumus.

Tāpat pieteicējs nevarēja pildīt savus darba pienākumus, lai ierastos uz divām tiesas sēdēm Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā no savas dzīvesvietas Tukumā. Tas pieteicējam sagādāja neērtības, kas saistītas ar laika plānošanu un pielāgošanos darba grafikam.

Pieteicējam nodarītā morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats ir pierādīts ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2009.gada 11.augusta lēmumu.

[3.6] Pieteicējs norāda, ka Lēmumā ietvertā norāde par pievienoto maksājumu uzdevumu, ar kuriem pamatots materiālais zaudējums, kopijām ir nepamatota, jo iesniegumam par zaudējumu un kaitējuma atlīdzināšanu tika pievienoti maksājumu uzdevumu oriģināli.

[4] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka neatzīst pieteicēja prasījumu un paskaidro turpmāk norādīto.

[4.1] Atbildētājs uzskata, ka tā kā pieteicējam nav bijusi invalīda apliecība, kas dotu tiesības novietot transportlīdzekli stāvēšanai invalīdiem paredzētajā vietā, tādēļ policijas inspektors bija tiesīgs viņu uzaicināt uz dienesta telpām Burtnieku ielā 37, kas atrodas pretī veikalam ,,Beta" ielas pretējā pusē.

[4.2] Atbildētājs no inspektoru ziņojumiem secina, ka dienesta telpās, vēlreiz izskaidrojot pārkāpuma būtība, pieteicējs paņēmis no galda dokumentus, piecēlies un taisījās iet prom, ignorējot policijas darbinieku prasību palikt uz vietas. Pieteicējs pretojies, tāpēc tika uzlikti roku dzelži un sagatavots aizturēšanas protokols.

No inspektoru ziņojumiem redzams, ka pieteicējs nepiekrita tam faktam, ka novietojis savu transporta līdzekli invalīdiem paredzētajā stāvvietā, jo apzīmējums ir vāji redzams uz asfalta, tas ir atzīmēts arī administratīvā pārkāpuma protokolā. Arī iesniegumā pieteicējs norāda, ka mēģinājis pārliecināt policijas darbiniekus par netaisnību attiecībā pret viņu, kas apliecina to, ka pieteicējs izrādīja savu neapmierinātību par notiekošo, radīja konflikta situāciju, mēģināja aiziet no dienesta kabineta telpām. Policijas darbinieki, izvērtējot radušos situāciju, pieņēma lēmumu par pieteicēja aizturēšanu.

[4.3] Atbildētājs uzskata, ka Administratīvā procesa likums neparedz atlīdzināt tiesāšanās izdevumus - ar lietas vešanu saistītos izdevumus, tai skaitā, izdevumus par juridiskās palīdzības sniegšanu. Vienīgais gadījums, kad pieteicējs var prasīt atlīdzināt ar lietas vešanu saistītos izdevumus, ir noteikts Administratīvā procesa likuma 18.panta ceturtā daļā, kas nosaka, ka administratīvās lietās, kas adresātam ir sarežģītas, pēc iestādes vai tiesas lēmuma, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, tās pārstāvim izmaksā atlīdzību no valsts budžeta.

[4.4] Savukārt, morāla kaitējuma atlīdzināšanas gadījumā morālais kaitējums nosakāms atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus, konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus.

Atbildētājs uzskata, ka pieņemot 2009.gada 9.jūnija lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā Nr.050/PA103994 *K.N.* nav pieļāvis procesuālus pārkāpumus.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk - APL) 114.panta pirmo daļu, ja lietā esošie dokumenti ir pietiekami un tam rakstveidā piekritis pieteicējs (..), tiesa var izspriest lietu bez tiesas sēdes (rakstveida procesā). (..)

Tiesa konstatē, ka lietā esošie dokumenti ir pietiekami, kā arī tam rakstveidā ir piekritis pieteicējs *(lietas 7.lapa)*, lai tiesa varētu izspriest lietu bez tiesas sēdes (rakstveida procesā).

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus, atzīst, ka pieteikums daļēji apmierināms.

[7] Tiesa lietā konstatē turpmāk norādītos faktiskos apstākļus:

[7.1] 2009.gada 8.maijā plkst.11.28 sastādīts administratīvās aizturēšanas protokols Nr.258 par to, ka pieteicējs izdarījis administratīvo pārkāpumu, kas paredzēts LAPK 175.pantā un, lai noskaidrotu personību un sastādītu protokolu. Personas un mantu apskates laikā cita starp izņemts: vadītāja apliecība un tehniskā pase. Pieteicējs atbrīvots 2009.gada 8.maijā plkst.13.50 (*lietas 67.lapa*);

[7.2] 2009.gada 8.maijā plkst.12.51 sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols Nr.PA103994 par to, ka pieteicējs 2009.gada 8.maiijā plkst.11.08 Rīgā, Ierikļu ielā 41 pie veikala „Beta" novietojis transportlīdzekli BMW ar valsts reģistrācijas numuru */reģistrācijas numurs/* stāvēšanai vietā, kas apzīmēta ar ceļa apzīmējumu Nr.942 (stāvvieta, kura paredzēta transportlīdzekļiem, kas apzīmēti ar invalīdu stāvvietu izmantošanas karti), neievērojot Ceļu

satiksmes noteikumu (Ministru kabineta 2004.gada 29.jūnija noteikumi Nr.571) 314.21.punktu un izdarot administratīvo pārkāpumu, kas paredzēts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.[31] panta astotajā daļā (*lietas 55.lapa*); pieteicējs pie protokola sniedzis savus paskaidrojumus (krievu valodā), norādot, ka, novietojot automašīnu, neredzēja attiecīgu ceļa zīmi un neievēroja ceļa apzīmējumu, kas nebija saskatāms (*lietas 56.lapa*);

[7.3] No Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneses 2009.gada 11.augusta lēmuma lietā Nr.1-0308-09/1 secināms, ka 2009.gada 8.maijā sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols Nr.PA103995 par to, ka pieteicējs 2009.gada 8.maijā plkst.11.20 Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Teikas iecirknī – kabinetā Nr.203 ļaunprātīgi nepakļāvās policijas darbinieka likumīgai prasībai, patvaļīgi centās atstāt dienesta telpas, izdarīja fizisku pretošanos aizturēšanas laikā, izdarot administratīvo pārkāpumu, kas paredzēts LAPK 175.pantā.

Izskatot minētās administratīvās lietas materiālus, ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneses 2009.gada 11.augusta lēmumu lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā attiecībā pret pieteicēju par LAPK 175.pantā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu izbeigta. Tiesnese konstatējusi, ka policijas darbinieka prasības nav vērtējamas kā likumīgas, līdz ar to pieteicēja atteikšanās palikt kabinetā nevar tikt vērtēta kā ļaunprātīga nepakļaušanās policijas darbinieka likumīgajai prasībai (*lietas 13.lapa*);

[7.4] 2009.gada 8.maijā policijas inspektors ***R.Z.*** savā ziņojumā norāda, ka 2009.gada 8.maijā plkst.11.08 Ierīķu ielā 41, Rīgā, pie veikala „Beta" stāvvietā, kura apzīmēta ar ceļa apzīmējumu Nr.942, konstatējis stāvošu transportlīdzekli BMW 745 ar v/n */reģistrācijas numurs/*, kurā nebija invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes. Pienākot pie vadītāja, izskaidrojis pārkāpuma būtību un lūdzis uzrādīt vadītāja apliecību un automašīnas reģistrācijas apliecību. Noskaidrojot vadītāja personību, uzaicinājis viņu uz dienesta telpām Teikas iecirkņa Kārtības policijā – 203.kabinetu Burtnieku ielā 37, Rīgā, ar mērķi sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu. Sakarā ar to, ka vadītājs atteicās sniegt paskaidrojumu par pārkāpumu un vēlējās patvaļīgi pamest 203.kabinetu, pieteicējs tika nogādāts Teikas iecirknī, kur tika sastādīts protokols (*lietas 65.lapa*);

[7.5] Ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja Administratīvās nodaļas priekšnieka vietnieka 2009.gada 9.jūnija lēmumu Nr.050/PA103994 nolemts pieteicējam uzlikt naudas sodu 40 latu apmērā par administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, kas paredzēts LAPK 149.[31] panta astotajā daļā (*lietas 63.lapa*);

[7.6] 2009.gada 18.septembrī pieteicējs vērsies ar iesniegumu policijā, lūdzot atlīdzināt viņam mantiskos zaudējumu un morālo kaitējumu, par to, ka pret pieteicēju, nepamatoti aizturot viņu, tika pielietots fizisks spēks un speciālie līdzekļi – roku dzelži (*lietas 10.-12.lapa*);

[7.7] Ar Lēmumu, izskatot iepriekš minēto iesniegumu, noraidīta pieteicēja prasība (*lietas 9.lapa*).

[8] Tiesa no lietā esošajiem materiāliem konstatē, ka strīds ir par to, vai administratīvā akta izdošanas procesā (sākot no pārkāpuma konstatēšanas brīža līdz iestādē galīgajam pieņemtajam lēmumam) ir pieļauts tāds procesuāls pārkāpums, kas radījis būtisku personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu, lai prasītu atlīdzinājumu. Proti, vai konkrētajā situācijā šāds pieteikuma veids attiecas uz tādu administratīvo aktu, pret kuru pieteicējs neiebilst, tāpēc nav izteicis kādu no APL 184.panta pirmajā daļā minētajiem prasījumiem (tas tiesiski nav nepieciešams), t.i., nelūdz pārvērtēt administratīvā akta materiālo tiesiskumu, bet lūdz izvērtēt tikai atsevišķi veiktu procesuālu darbību tiesiskumu. Turklāt norma paredz arī to, ka pieteikumu var iesniegt tikai tādā gadījumā, ja radīts būtisks tiesību vai tiesisko interešu aizskārums.

Līdz ar to nav pamatots atbildētāja viedoklis, ka tikai pieņemot 2009.gada 9.jūnija lēmumu [7.5] nav pieļauti tādi procesuāli pārkāpumi, kas personai radījuši tiesību vai tiesisko

interešu aizskārumu, bet gan vērtējamas visas iestādē administratīvā procesa gaitā izpildītās procesuālās darbības.

[9] Saskaņā ar LAPK 7.panta otro daļu lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama, stingri ievērojot likumību. Savukārt minētā kodeksa 238.pants paredz, ka administratīvo pārkāpumu lietu lietvedības un izskatīšanas kārtību nosaka šis kodekss un citi normatīvie akti. Tādējādi lietvedības noteikumi, kas ietverti Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa normās, ir saistoši un jāpiemēro iestādēm (amatpersonām), kas izskata administratīvo pārkāpumu lietas.

[10] LAPK 246.pants paredz, ka par izdarīto administratīvo pārkāpumu pilnvarota persona sastāda administratīvā pārkāpuma protokolu. (..) Protokolu nesastāda šā kodeksa 250.pantā norādītajos gadījumos.

Atbilstoši LAPK 250.panta otrajai daļai, ja (..) ir citi apstākļi, kas traucē amatpersonai uzlikt sodu pārkāpuma izdarīšanas vietā, protokolu sastāda saskaņā ar šā kodeksa 246.pantu.

Savukārt LAPK 248.-248.[1] pants regulē protokola saturu un gadījumus, kas personas, kas izdarījusi pārkāpumu, atsakās parakstīt protokolu vai arī gadījumus, kas objektīvu iemelsu dēļ protokolu nav iespējams sastādīt personas klātbūtnē.

Tiesa konstatē, ka LAPK 251.pants noteic arī gadījumus, kad nepieciešama personas atvešana un nogādāšana policijā, lai sastādītu protokolu, ja protokola sastādīšana uz vietas nav iespējama, vai pārkāpējam nav personas dokumentu.

No iepriekš minēta regulējuma secināms, ka pilnvarotajai personai par izdarīto administratīvo pārkāpumu jāsastāda protokols pārkāpuma vietā, pārkāpēja klātbūtnē, bet gadījumā, kad persona atsakās parakstīt protokolu, par to protokolā izdara ierakstu, savukārt, ja pārkāpējam nav klāt personas dokumentu, viņš nogādājams policijā, lai sastādītu protokolu.

[11] Administratīvā pārkāpuma protokolā Nr.PA 10994 norādīts, ka pieteicējs pārkāpumu izdarījis Ierikļu ielā 41, Rīgā, stāvvietā pie veikala „Beta"; protokols sastādīts Ausmas ielā 10a, Rīgā; fiksējot izdarīto administratīvo pārkāpumu, norādīts, ka pieteicējs uzrādījis vadītāja apliecību Nr.*/apliecības numurs/*.

Policijas darbinieks *R.Z.* savā dienesta ziņojumā [7.4] norādījis, ka 2009.gada 8.maijā plkst.11.08 Ierikļu ielā 41, Rīgā, stāvvietā pie veikala „Beta" konstatējis, ka pieteicējs novietojis transportlīdzekli BMW 745 ar v/n */reģistrācijas numurs/* stāvēšanai invalīdu stāvvietā. Pienākot pie vadītāja, izskaidrojis pārkāpuma būtību un lūdzis uzrādīt vadītāja apliecību un automašīnas reģistrācijas apliecību un noskaidrojot vadītāja personību, uzaicinājis viņu uz policijas telpām Burtnieku ielā 37, Rīgā, ar mērķi sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu.

Izvērtējot iepriekš norādītos pierādījumus, tiesas ieskatā ir konstatējams, ka policijas darbinieks nav stingri ievērojis LAPK noteikto kārtību, kādā noformējams administratīvā pārkāpuma protokols. Tiesa no lietas materiāliem nesaskata iepriekš norādītajās tiesību normās [10] noteiktos gadījumus, kas traucēja policijas inspektoram sastādīt protokolu uz vietas – Ierikļu ielā 41, Rīgā, pie veikala „Beta", jo no protokolā fiksētās informācijas un paša policijas inspektora ziņojumā norādītā izriet, ka pieteicējs turpat uz vietas uzrādīja gan vadītāja apliecību, gan transportlīdzekļa reģistrēšanas dokumentu.

Līdz ar to policijas darbinieka izvirzītā rīcība – pieteicēja nogādāšana policijas telpās, lai sastādītu administratīvā pārkāpuma protokolu, nebija likumīga un pieteicējam bija tiesības tai nepakļauties.

[12] Savukārt no turpmākajām darbībām policijas telpās izriet, ka pieteicējs nav pakļāvies policijas darbinieka prasībai neatstāt dienesta telpas, kā rezultātā pret pieteicēju tika pielietoti speciālie līdzekļi un pieteicējs tika aizturēts. Minētais apstiprinās ar pierādījumiem, kas fiksēti administratīvās aizturēšanas protokolā [7.1], policijas darbinieka *R.Z.* ziņojumā

[7.4] un Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneses 2009.gada 11.augusta lēmumā lietā Nr.1-0308-09/1 [7.3].

Turklāt minētie pierādījumi apstiprina to, ka arī šāda policijas darbinieka prasība – neatstāt dienesta telpas nebija likumīga un pieteicēja darbībās netika konstatētas LAPK 175.pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvs.

Tiesnese, iepriekš minētajā lēmumā konstatēja, ka tā kā pieteicēja personība tika noskaidrota notikuma vietā – tika uzrādīta vadītāja apliecība, automašīnas reģistrācijas apliecība un pieteicējs uz konkrēto brīdi nebija administratīvi aizturēts, policijas darbinieka prasības nav vērtējamas kā likumīgas. Līdz ar to pieteicēja atteikšanās palikt kabinetā nevar tikt vērtēta kā ļaunprātīga nepakļaušanās policijas darbinieka likumīgajai prasībai (*sk. lietas 87.lapas otru pusi*).

[13] Iepriekš minētie (sk.[11]-[12]) pierādījumi savstarpēji apstiprinās, ka iestādes, konkrēti, tās pilnvarotās personas – policijas darbinieka rīcībā ir pieļauti procesuāli pārkāpumi, kas radījis pieteicēja tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu, un turklāt iepriekš konstatētie lietas apstākļi papildus apstiprinās arī ar turpmāk norādīto.

[14] Saskaņā ar likuma „Par policiju" 12.panta 1. un 4.punktu policijas darbiniekam, pildot viņam uzliktos pienākumus atbilstoši dienesta kompetencei, ir tiesības:

1) prasīt, lai personas pārtrauc likumpārkāpumus un citu rīcību, kura traucē policijas pilnvaru izpildi, kā arī pielietot pret likumpārkāpējiem paredzētos piespiedu līdzekļus;

4) sastādīt protokolus par administratīvajiem pārkāpumiem; likumā paredzētajos gadījumos un kārtībā nogādāt policijas iestādē likumpārkāpējus, izdarīt viņu personas apskati, mantu un dokumentu izņemšanu un apskati, administratīvi aizturēt likumpārkāpējus un veikt citus likumā noteiktos pasākumus administratīvo pārkāpumu lietvedības nodrošināšanai, kā arī piemērot viņiem administratīvos sodus vai noteiktā kārtībā nosūtīt protokolus pēc piekritības.

Savukārt likuma „Par policiju" 13.pantā ir noteiktas policijas darbinieka tiesības lietot fizisku spēku, speciālos līdzekļus (..) un ievietot aizturētās personas pagaidu turēšanas vietās, bet tikai gadījumā, lai cita starp aizturētu un nogādātu policijas iestādē likumpārkāpējus, kā arī savaldītu aizturētās, arestētās, apcietinātās un notiesātās personas, ja tās nepakļaujas vai pretojas policijas darbiniekiem vai ir pamats uzskatīt, ka tās var bēgt vai nodarīt kaitējumu apkārtējiem cilvēkiem vai sev (13.panta pirmās daļas 5.punkts) vai, lai pārtrauktu ļaunprātīgu nepakļaušanos likumīgām prasībām, kuras izvirza policijas darbinieki vai citas personas, pildot dienesta pienākumus sabiedriskās kārtības garantēšanā vai cīņā pret noziedzību (13.panta pirmās daļas 6.punkts).

Likuma „Par policiju" 22.pants noteic, ka policijas darbinieks ir valsts varas pārstāvis un likumīgās prasības un rīkojumi, ko viņš izvirzījis vai devis, pildot dienesta pienākumus, visām personām ir obligāti jāizpilda. Nepakļaušanās policijas darbinieka likumīgajām prasībām ir sodāma. Policijas darbinieka prasības ir obligātas un rīcība ir saistoša jebkurai personai, kamēr amatpersona, kas pilnvarota kontrolēt vai uzraudzīt viņa darbību, nebūs tās apturējusi vai atcēlusi.

LAPK 254.panta 1.punkts noteic, kādos gadījumos policijas darbinieki (amatpersonas) administratīvā kārtā drīkst aizturēt personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu. Proti, saskaņā ar LAPK 252.pantu likumdošanas aktos tieši paredzētajos gadījumos ir atļauta personas administratīva aizturēšana:

- lai pārtrauktu administratīvos pārkāpumus, kad izlietoti citi ietekmēšanas līdzekļi,
- lai noteiktu pārkāpēja personu,
- lai sastādītu protokolu par administratīvo pārkāpumu, ja to nevar izdarīt uz vietas un ja protokola sastādīšana ir obligāta,
- lai nodrošinātu lietu savlaicīgu un pareizu izskatīšanu un izpildītu administratīvo pārkāpumu lietās pieņemtos lēmumus.

Pastāvot iepriekš konstatētajiem lietas apstākļiem (sk.[11]-[12]), tiesai rodas pamatotas šaubas, vai konkrētajā situācijā bija nepieciešama pieteicēja administratīvā aizturēšana un speciālo līdzekļu lietošana, jo no lietas materiāliem tiesa konstatēja, ka pieteicēja personas dati tika noskaidroti pārkāpuma vietā – Ieriķu ielā 41, Rīgā, policijas inspektors netika traucēts sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu uz vietas, kā arī no lietas materiāliem neizriet, ka pieteicējs būtu atteicies pārtraukt administratīvo pārkāpumu – tieši pretēji, lai pārliecinātos par ceļa apzīmējuma esamību, pieteicējs savu automašīnu novietojis citur. Tāpat, kā jau tiesa konstatēja, lietā nav pierādīts, ka pieteicēja darbībās būtu saskatāms LAPK 175.pantā paredzētais administratīvais pārkāpums un lietā nav pierādījumu tam, ka pieteicēja aizturēšana bija nepieciešama, lai viņu savaldītu, ka viņš mēģinātu bēgt vai, lai pārtrauktu ļaunprātīgu nepakļaušanos policijas darbinieka likumīgām prasībām.

Tiesas ieskatā pieteicēja rīcība liecina tieši par pretējo – pieteicējs, paklausot policijas darbinieka uzaicinājumam, gājis tam līdz uz policijas dienesta telpām, kur norisinājusies saruna par izdarītā pārkāpuma būtību, pieteicējam izskatot savus argumentus. Tas, ka tiem nepiekrīt konkrētais policijas darbinieks vai nepiekrīt tam, ka pieteicējs vēlējies atgriezties pārkāpuma izdarīšanas vietā, nav pamats pielietot pret pieteicēju tādus piespiedu procesuālos līdzekļus – kā administratīvā aizturēšana un speciālo līdzekļu – roku dzelžu lietošana. Šāda policijas darbinieka rīcība atzīstama par barbarisku.

[15] Tiesa, ņemot vērā iepriekš konstatēto, atzīst par pamatotu pieteicēja apgalvojumu, ka viņš ir ticis administratīvi aizturēts, pārkāpjot LAPK noteikto administratīvās aizturēšanas kārtību, un policijas darbinieks ir nepamatoti izmantojis savas tiesības speciālo līdzekļu lietošanā, kas pie konkrētajiem lietas apstākļiem ir atzīstams par būtisku procesuālu pārkāpumu.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka atbildētājs Lēmumā nav pareizi konstatējis lietas faktiskos apstākļus, noraidot pieteicēja lūgumu par atlīdzinājumu.

[16] Turpmāk tiesai, ņemot vērā to, ka tika konstatēts, ka administratīvā akta izdošanas procesā pieļauti būtiski procesuāli pārkāpumi, ir jāvērtē vai par šiem pārkāpumiem piešķirams atlīdzinājums.

[17] Saskaņā ar APL 92.pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

No pieteicēja iesnieguma iestādei un pieteikuma tiesai izriet, ka pieteicējs lūdz atlīdzināt morālo kaitējumu par policijas darbinieka prettiesisku rīcību, kas izpaudusies speciālo līdzekļu – roku dzelžu lietošanā un nepamatotā aizturēšanā, kas radīja viņam lielu stresu un pārdzīvojumus.

Tiesa no lietas materiāliem un šajā spriedumā iepriekš konstatētā atzīst, ka nepamatoti aizturot pieteicēju un pielietojot pret viņu speciālos līdzekļus – roku dzelžus, pieteicējam tika liegta rīcības brīvība.

Saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 5.panta pirmās daļas c.punktu ikvienam ir tiesības uz brīvību un drošību. Nevienam nedrīkst atņemt brīvību, izņemot gadījumos un likumā noteiktā kārtībā, tai skaitā, ja kāda persona tiek likumīgi aizturēta vai apcietināta ar nolūku nodot viņu kompetentām tiesībaizsardzības iestādēm, balstoties uz pamatotām aizdomām, ka šī persona ir pārkāpusi likumu, vai ja ir pamatots iemesls uzskatīt par nepieciešamu aizkavēt viņu izdarīt likumpārkāpumu vai nepieļaut viņas bēgšanu pēc likumpārkāpuma izdarīšanas. Panta otrā daļa paredz, ka ikvienu aizturētu personu nekavējoties jāinformē viņam saprotamā valodā par aizturēšanas iemesliem un par jebkuru viņam izvirzīto apsūdzību. Panta piektajā daļā paredzēts, ka ikvienai personai, kas aizturēta vai apcietināta pretēji šī panta nosacījumiem, ir jābūt nodrošinātām tiesībām uz kompensāciju.

Ņemot vērā minēto tiesisko regulējumu, tiesa atzīst, ka personas aizturēšana ir uzskatāma par būtisku personas tiesību aizskārumu, tāpēc jo īpaši svarīgi to veikt likumā noteiktā kārtībā.

Pamatojoties uz minēto, tiesa uzskata, ka policijas darbinieka prettiesiskā rīcība, pieteicēju nepamatoti administratīvi aizturot un lietojot speciālos līdzekļus – roku dzelžus, ir būtisks pieteicēja tiesisko interešu aizskārums par ko pieteicējam ir tiesības par minēto aizskārumu saņemt atlīdzinājumu.

[18] Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta pirmā daļa paredz, ka personisko un morālo kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus.

Tiesas ieskatā, atsaucoties uz Administratīvās apgabaltiesas izteiktajām atziņām citā lietā (*sk. 2007.gada 19.decembra spriedumu lietā Nr. P129111006*), izlemjot par morālā kaitējuma atlīdzinājumu, ir jāņem vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas atzinumi, jo pieteicējas tiesību aizskārums ir saistīts ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 5.panta pirmās daļas c.punkta pārkāpumu un Eiropas Cilvēktiesību tiesai ir ilggadīga prakse iestāžu amatpersonu prettiesiskās darbības rezultātā nodarīto zaudējumu noteikšanā, kas saistīti ar konvencijas pārkāpumiem. Administratīvā apgabaltiesa atsaukusies uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, ka personai nodarītais morālais kaitējums atlīdzināms ar pašu faktu, ka tiesa ir atzinusi šādu iestādes rīcību par prettiesisku un neatbilstošu Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai.

Ievērojot arī šajā lietā pastāvošos apstākļus – proti, to, ka atbildētājs ir nodarījis pieteicējam morālo kaitējumu, bet, ņemot vērā to, ka tomēr pieteicēja rīcības brīvība netika ierobežota ilgāk par LAPK 255.panta pirmajā daļā noteikto termiņu – pieteicēja rīcības ierobežošana bez tiesiska pamata ilga 2 stundas 22 minūtes, tiesa uzskata, ka ir iespējams pieteicējam atlīdzināt morālo kaitējumu, nenosakot to naudas izteiksmē.

[19] Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta ceturtā daļa paredz, ja iestāde vai tiesa, izvērtējot konkrētā gadījuma apstākļus, konstatē, ka privātpersonas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums nav smags, morālā kaitējuma patstāvīgs vai papildu atlīdzinājums var būt iestādes rakstveida vai publiska atvainošanās.

Pamatojoties uz minēto, tiesa atzīst, ka atbildētājam ir jāatlīdzina pieteicējai morālais kaitējums par policijas darbinieka prettiesisko rīcību, nepamatoti administratīvi aizturot pieteicēju un prettiesiski lietojot speciālos līdzekļus – roku dzelžus, un atbildētājam ir jāsniedz pieteicējam rakstveida atvainošanās.

[20] Attiecībā uz pieteicēja prasījumu par mantisko zaudējumu atlīdzināšanu tiesa norāda turpmāk minēto.

Pieteicējs prasa atlīdzinājumu par juridiskiem pakalpojumiem Ls 181,50 apmērā, kas viņam radušies apmaksājot zvērināta advokāta sniegtos pakalpojumus – par pārstāvību administratīvajā lietā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā – Ls121 apmērā; iesnieguma par zaudējuma atlīdzināšanu sastādīšana – Ls36,30 apmērā un pieteikuma par lēmuma atcelšanu sastādīšana – Ls24,20 apmērā. Pieteicējs par minētajiem izdevumiem ir pievienojis maksājumu apliecinošus dokumentus un zvērināta advokāta palīga izrakstītos rēķinus (*lietas 14.-17., 23.-24.lapa*).

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.panta trešo daļu (..) mantiskais zaudējums aptver arī izmaksas, kas saistītas ar juridisko palīdzību. Šīs izmaksas atlīdzina Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, nepārsniedzot Ministru kabineta noteikumos paredzēto apmēru.

Tiesa konstatē, ka pieteicējs 2009.gada 9.jūnijā ir izmantojis zvērināta advokāta palīga sniegtos pakalpojumus viņa pārstāvībai Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā, 2009.gada 16.septembrī saņēmis juridiskos pakalpojumus, sastādot iesniegumu par atlīdzinājumu sakarā ar nepamatotu aizturēšanu un 2009.gada 27.novembrī saņēmis juridiskos pakalpojumus saistībā ar pieteikuma tiesai par Lēmumu sastādīšanu.

Tiesa nevar apmierināt pieteicēja pieteikumā minēto, ka būtu atlīdzināmi pieteicēja izdevumi, kas saistīti ar viņa pārstāvību Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā. Tiesas ieskatā šie izdevumi nav saistāmi ar konkrēto lietu, proti, par to, ka juridiskā palīdzība sniegta tieši saistībā ar 2009.gada 9.jūnija administratīvā akta izdošanas pieļautā procesuālā pārkāpuma konstatēšanu. Minētie izdevumu apliecinoši dokumenti (*lietas 14.-15.lapa*) ir saistīti ar citu lietu un izrakstīti un apmaksāti pirms pieteicējs vērsās iestādē par procesuālā pārkāpuma konstatēšanu saistībā ar 2009.gada 9.jūnija lēmuma izdošanas procesu.

Savukārt izdevumi par sniegto juridisko palīdzību, kas saistīti ar šo lietu, tiesa uzskata par pierādītiem. Līdz ar to tiesai ir pamats piespriest no atbildētāja zaudējumu atlīdzinājumu par izmaksām, kas saistītas ar juridisko palīdzību šajā lietā.

2009.gada 17.septembrī pieteicējs ir apmaksājis zvērināta advokāta palīga pakalpojumus Ls36,30 apmērā (*lietas 17.lapa*) par iesnieguma sagatavošanu par atlīdzinājumu sakarā ar nepamatotu aizturēšanu 2009.gada 8.maijā, kā arī 2009.gada 30.novembrī pieteicējs ir apmaksājis zvērināta advokāta palīga pakalpojumus Ls24,20 apmērā (*lietas 24.lapa*) par pieteikuma par Lēmumu, ar kuru atteica izmaksāt atlīdzinājumu, sagatavošanu.

Tiesas vērtējumā šie pieteicēja izdevumi par zvērināta advokāta palīga sniegtajiem pakalpojumiem ir attiecināmi uz izdevumiem, kas saistīti ar pieteicēja prasījumu par procesuālā pārkāpuma konstatēšanu saistībā ar 2009.gada jūnija lēmuma izdošanas procesu.

Līdz ar to atbildētājam uzliekams par pienākumu atlīdzināt pieteicējam zaudējumus kopā Ls60,50, kas saistīti ar pieteicēja prasījumu par 2009.gada 9.jūnija lēmuma izdošanas procesā pieļauto procesuālo pārkāpumu konstatēšanu.

[21] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

No lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicējs par pieteikuma iesniegšanu tiesā ir samaksājis valsts nodevu 20 latu apmērā *(lietas 8.lapa)*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 256.^{2}pantu, 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt daļēji *S.L.* pieteikumu.

Atzīt, ka Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izdarīšanas biroja Administratīvās nodaļas priekšnieka 2009.gada 9.jūnija lēmuma administratīvā pārkāpuma lietā Nr.050/PA izdošanas procesā ir pieļauti procesuālie pārkāpumi, kas radījuši būtisku pieteicēja rīcības brīvības aizskārumu, nepamatoti pieteicēju administratīvi aizturot un lietojot speciālos līdzekļus – roku dzelžus.

Uzlikt par pienākumu Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldei 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas sniegt *S.L.* rakstveida atvainošanos par policijas darbinieka prettiesisko rīcību, nepamatoti pieteicēju administratīvi aizturot un lietojot speciālos līdzekļus – roku dzelžus.

Uzlikt par pienākumu Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldei 30 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atlīdzināt *S.L.* nodarītos mantiskos zaudējumus par juridiskās palīdzības izmantošanu Ls60,50 (sešdesmit lati un 50 santīmi) apmērā.

Noraidīt *S.L.* pieteikumu daļā par zaudējumu atlīdzinājumu par juridiskajiem pakalpojumiem Ls121 (viens simts divdesmit viens lats) apmērā un par morālā kaitējuma atlīdzināšanu naudā.

Piespriest (atmaksāt) no Latvijas Republikas par labu *S.L.* viņa samaksāto valsts nodevu Ls20 (divdesmit latu) apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese S.Ozola